

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

Врз основа на член 105 став (3) и член 112 став (5) од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/2010, 171/2010, 36/2011, 98/2012, 13/2013, 164/2013, 44/2014, 192/2015, 30/2016, 21/2018 и 245/2018 и Службен весник на Република Северна Македонија” бр. 180/2019, 103/2021, 86/2025 и 114/2025) и на член 131 став (3) и член 138 став (5) од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” број 7/2008, 124/2010, 17/2011 и 13/2013 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 103/2021) Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на капитално финансираното пензиско осигурување, на седницата одржана на ден 30.6.2025 година донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ИНВЕСТИРАЊЕ НА СРЕДСТВАТА НА ПЕНЗИСКИТЕ ФОНДОВИ

I Општи одредби

Член 1

Со овој правилник поблиску се пропишуваат:

- а) условите што треба да ги исполнат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (во натамошниот текст: пензиските фондови);
- б) квалитетот на акциите, обврзниците и другите инструменти во кои може да се вложат средствата на пензиските фондови;
- в) државите или групите на држави во кои може да се инвестираат средствата на пензиските фондови и
- г) пренесување на управувањето со средствата на пензиски фонд на менаџер на средства со седиште во странство.

Член 2

Со средствата на пензиските фондови не треба да се стекнуваат инструменти на кои се ставени забрани или ограничувања од било каков вид.

Со средствата на пензиските фондови не треба да се одржуваат „позиции на кратко” (short selling), односно да се позајмуваат финансиски инструменти во сопственост на пензиските фондови.

Член 3

Обврските за пренос на хартиите од вредност, настанати врз основа на трансакциите со хартии од вредност во кои учествуваат пензиските фондови, се намираваат со истовремена испорака на хартиите од вредност и плаќање на цената за хартиите од вредност, согласно со принципот „испорака наспроти плаќање”.

Со средствата на пензиските фондови не треба да се врши тргување со финансиски инструменти преку „блок” трансакции.

II Услови што треба да ги исполнат регулираните секундарни пазари на капитал каде што се тргува со средствата на пензиските фонд

Член 4

Согласно член 105 став (2) од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и член 131 став (2) од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, тргувањето со средствата на пензиските фондови се врши на регулирани секундарни пазари на капитал и на пазари преку шалтер кои ги исполнуваат условите наведени во член 5 на овој правилник.

Друштвото кое управува со пензискиот фонд може да:

а) склучува договори за купопродажба на акции во сопственост на пензискиот фонд во случај на преземање на акционерското друштво преку јавна понуда за преземање;

б) купува акции издадени од акционерски друштва, кои ги исполнуваат условите од овој правилник, на јавна понуда;

в) купува должнички хартии од вредност кои ги исполнуваат условите за издавачот и емисијата од овој правилник, во случај на јавна понуда;

г) купува документи за удел и поднесува барање за откуп на документите за удел директно од/на друштвото кое управува со отворени инвестициони фондови, издадени по пат на јавна понуда и

д) купува документи за удели и поднесува барање за откуп на документи за удел директно од/на друштво кое управува со приватни инвестициони фондови, издадени по пат на приватна понуда.

Член 5

Секундарно тргување со хартии од вредност во Република Северна Македонија се врши преку берза и пазар преку шалтер организиран од страна на Народната банка на Република Северна Македонија, согласно закон.

Секундарното тргување со финансиски инструменти надвор од Република Северна Македонија се врши на регулирни пазари на финансиски инструменти согласно закон. При тоа, треба да бидат исполнети следните услови:

а) инструменти кои се тргуваат на регулираните пазари треба претходно да се котирани на берза на држава членка на ЕУ или на ОЕЦД;

б) договорот за тргување со акции или удели во инвестициони фондови треба да биде потпишан со најмалку еден пазарен посредник кој обезбедува тргување по цени кои значително не се разликуваат од берзанската цена на акциите или уделите на инвестициони фондови во кои се инвестира односно од нето вредноста на средствата на инвестициониот фонд и

в) дилерската кука која врши тргување на пазар преку шалтер треба да има капитал повеќе од 200 милиони евра.

III. Квалитет на инструментите и државите во кои може да се инвестираат средствата на пензиските фондови

Член 6

Друштвото кое управува со пензискиот фонд е должно при носење на одлука за инвестирање на средствата на пензискиот фонд да ги земе во предвид следните аспекти:

а) Обезбедување на точни, релевантни, целосни и редовно ажурирани информации. Друштвото кое управува со пензискиот фонд треба да има доволно информации за да ги процени ризиците и можностите на инструментот и врз основа на нив да донесе одлука за инвестирање која ќе биде во најдобар интерес на членовите на пензискиот фонд;

б) Инвестирањето на средствата на пензискиот фонд во инструментот да е во согласност со принципите, долгорочните цели и инвестиционата стратегија на пензискиот фонд и документот за начинот на примена на инвестиционата стратегија за 12 месеци;

в) Ризиците од инвестирање во инструментот да се опфатени во системот за управување со ризици на пензискиот фонд и

г) Ликвидноста на инструментот не ја загрозува способноста на пензискиот фонд да ги исполнува своите обврски, водејќи сметка за трошоците со цел зачувување на вредноста на пензискиот фонд.

Член 7

Средствата на пензиските фондови може да се инвестираат во инструменти на правно лице кое има извештај за извршена ревизија на годишните финансиски извештаи, во кој не е изразено воздржување од мислење или неповолно мислење за последната финансиска година, согласно закон и меѓународните стандарди за ревизија.

Член 8

Средствата на пензиските фондови може да се инвестираат во документи за удел на отворени инвестициони фондови во Република Северна Македонија кои имаат одобрение од Комисијата за хартии од вредност и доколку основачот на друштвото кое управува со отворениот инвестиционен фонд или друштвото кое управува со отворениот инвестиционен фонд има најмалку две години континуирано искуство во управувањето со средствата во сопственост на трети лица.

Член 9

Средствата на пензиските фондови може да се инвестираат во обврзници и други хартии од вредност издадени од странски влади и централни банки на држави-те-членки на Европската унија или на ОЕЦД доколку државата на издавачот на обврзниците и другите хартии од вредност има долгорочен кредитен рејтинг за надворешен долг во странска валута препорачлив за инвестирање според Standard & Poor's или Moody's (Long-term Issuer Rating - Foreign) или Fitch Investor Service (Long-term Issuer Default Rating - Foreign).

Член 10

Средствата на пензиските фондови може да се инвестираат во должнички хартии од вредност издадени од недржавни, странски компании или банки од државите-членки на ЕУ или на ОЕЦД доколку:

а) Должничките хартии од вредност имаат долгорочен кредитен рејтинг за надворешен долг во странска валута препорачлив за инвестирање според Standard & Poor's или Moody's (Long-term Issuer Rating - Foreign) или Fitch Investor Service (Long-term Issuer Default Rating - Foreign);

б) Се издадени од компании или банки регистрирани и со седиште во држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД;

в) Номиналната вредност на емисијата не е помала од 100 милиони евра и

г) Државата на емитентот на должничките хартии од вредност има долгорочен кредитен рејтинг за надворешен долг во странска валута препорачлив за инвестирање според Standard & Poor's или Moody's (Long-term Issuer Rating - Foreign) или Fitch Investor Service (Long-term Issuer Default Rating - Foreign).

Средствата на доброволните пензиски фондови може да се инвестираат во должнички хартии од вредност издадени од единици на локалната самоуправа од државите-членки на ЕУ или на ОЕЦД доколку ги исполнуваат критериумите од став (1) на овој член.

Член 11

Средствата на пензиските фондови може да се инвестираат во акции од странски компании или банки со кои се тргува на берзи во државите-членки на ЕУ или на ОЕЦД доколку:

а) Котираат на официјалниот пазар на берзите кои ги исполнуваат условите од член 5 од овој правилник;

б) Се издадени од компании регистрирани и со седиште во држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД;

в) Компанијата издавач на акциите има пазарна капитализација од најмалку 100 милиони евра;

г) Имаат долгорочен кредитен рејтинг за надворешен долг во странска валута препорачлив за инвестирање според Standard & Poor's или Moody's (Long-term Issuer Rating - Foreign) или Fitch Investor Service (Long-term Issuer Default Rating - Foreign) и

д) Државата на компанијата издавач на акциите има долгорочен кредитен рејтинг за надворешен долг во странска валута препорачлив за инвестирање според Standard & Poor's или Moody's (Long-term Issuer Rating - Foreign) или Fitch Investor Service (Long-term Issuer Default Rating - Foreign).

Член 12

Средствата на пензиските фондови може да се инвестираат во документи за удел, акции и други инструменти на странски инвестициони фондови, доколку:

а) Друштвото кое управува со средствата на странските инвестициони фондови ги исполнува следниве услови:

- Има најмалку три години континуирано искуство за управување со средства во сопственост на трети лица;

- Има седиште во држава-членка на ЕУ или на ОЕЦД, кое не смее да биде во off-shore зона и

- Управува со средства во сопственост на трети лица од најмалку една милијарда евра.

б) Странските инвестициони фондови ги исполнуваат следните услови:

- Државата во која е регистриран инвестициониот фонд има долгорочен кредитен рејтинг за надворешен долг во странска валута препорачлив за инвестирање според Standard & Poor's или Moody's (Long-term Issuer Rating - Foreign) или Fitch Investor Service (Long-term Issuer Default Rating - Foreign)

- Нето-вредноста на средствата на инвестициониот фонд изнесува најмалку 100 милиони евра;

- Најмалку 51% од средствата на инвестициониот фонд се инвестирани во инструменти кои котираат на берзите во државите-членки на ЕУ или на ОЕЦД и

- Нема карактеристики на хед фонд (hedge fund), односно приватен фонд со ризичен капитал.

IV Пренесување на управувањето со средствата на пензиски фонд на менаџер на средства со седиште во странство

Член 13

Кога друштвото кое управува со пензискиот фонд инвестира во странство преку менаџер на средства со седиште во странство, правното лице на кое може да го довери управувањето со средствата на пензискиот фонд треба да ги исполни следните услови:

а) да е правно лице и да има законско овластување за управување со средства на трети лица согласно законодавството на матичната земја;

б) средствата на менаџерот на средства со седиште во странство да бидат целосно одвоени од средствата за управување во сопственост на трети лица;

в) да управува со средства во сопственост на трети лица од најмалку 20 милијарди евра;

г) да има најмалку седум години континуирано искуство во управување со средства во сопственост на трети лица и

д) да биде регистрирано во посебен Регистар за менаџери на средства со седиште во странство (во понатамошниот текст: Регистар на менаџери) на Агенцијата за супервизија на капитално финансираното пензиско осигурување (во натамошниот текст: Агенцијата).

Друштвото кое управува со пензискиот фонд треба да достави податоци за менаџерот на средства до Агенцијата со кои се потврдува дека се исполнети условите од став (1) на овој член, пред да го довери управувањето со средствата на пензискиот фонд на менаџер на средства со седиште во странство. Агенцијата ја одбива регистрацијата на менаџерот на средства со седиште во странство во Регистарот на менаџери, доколку не се исполнети условите од став (1) на овој член или доколку утврди дека регистрацијата е во спротивност со интересите на членовите на пензискиот фонд.

Друштвото кое управува со пензискиот фонд не може да инвестира во странство преку менаџер на средства со седиште во странство кој не е регистриран во Регистарот на менаџери.

Друштвото кое управува со пензискиот фонд ја известува Агенцијата за промените, во врска со условите од став (1) на овој член, на странскиот менаџер на средства.

V. Преодни и завршни одредби

Член 14

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе започне да применува од 1.10.2025 година.

Со денот на влегување во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови („Службен весник на Република Македонија“ бр. 134/2010, 99/2011, 75/2013 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 274/2021) и Правилникот за инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови („Службен весник на Република Македонија“ бр. 171/2010, 75/2013 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 274/2021).

Бр. 01-852/6
1 јули 2025 година
Скопје

Совет на експерти
Претседател,
Ремзи Бајрами, с.р.